

SCENARIUSZ LEKCJI

„Przygody z czasem” (45 minut)

Lekcja podsumowująca cykl dotyczący tekstów z podręcznika pt. „To się czyta!”, Anna Klimowicz, Joanna Ginter, Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa 2019, s. 33-54

Cele lekcji

Uczeń:

- utrwała wiadomości dotyczące czasu i jego różnych wymiarów w literaturze, filmie i kulturze,
- przypomina treści omawianych tekstów,
- potrafi analizować fragmenty i formułować wnioski,
- pracuje w grupie,
- rozwija twórcze myślenie.

Materiały

- fragmenty tekstów z rozdziałów: *Jedynaczka*, *Mojry*, *Dziewczyna z pomarańczami*, *Iliada*
- rzutnik + fragmenty filmu *Troja* (scena spotkania Priama i Achillesa)
- kartki A3/mazaki
- test wyboru (karty pracy)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Wprowadzenie – 5 minut

Działanie nauczyciela:

krótkie przypomnienie, że lekcja jest podsumowaniem modułu „Przygody z czasem”.

np.:

„Dzisiaj podsumujemy nasze spotkania z różnymi obliczami czasu: czasem dojrzewania, czasem przeznaczenia, czasem pamięci i czasem utraty. Zastanowimy się, co je łączy.”

Działanie uczniów:

słuchają, odpowiadają na krótkie pytania aktywizujące.

np.:

„W *Jedynaczce* czas kojarzył mi się z dorastaniem i problemami domowymi.”

„W *Dziewczynie z pomarańczami* czas to pamięć i wspomnianie.”

2. Praca w grupach – analiza fragmentów tekstów (15 minut)

Podział na 4 grupy – każda otrzymuje fragment z jednego rozdziału:

- Grupa 1: *Jedynaczka* — „czas przemian”
- Grupa 2: *Córki Nocy i nic życia* — „czas przeznaczenia”
- Grupa 3: *Dziewczyna z pomarańczami* — „czas pamięci”
- Grupa 4: *Iliada* — „czas utraty”

Zadanie dla każdej grupy:

1. Odczytajcie fragment.
2. Odpowiedzcie na pytanie: **Jakim czasem zajmuje się nasz fragment?**
3. Wypiszcie 2–3 cytaty, które to pokazują.
4. Przygotujcie krótkie 2–3 zdaniowe podsumowanie.

Nauczyciel:

np.:

„Skupcie się na tym, jak autor pokazuje czas – czy jako przeznaczenie, wspomnienie, emocję, przemianę?

Opracujcie krótką prezentację.”

Uczeń: analizuje, wypisuje cytaty, przygotowuje krótką odpowiedź.

np.:

„W naszym fragmencie („Dziewczyna z pomarańczami”) czas jest związany z pamięcią. Bohater ogląda zdjęcia i czuje, że to „inny czas niż ten, który jest teraz”.”

3. Prezentacje grup – 5 minut

Każda grupa prezentuje, pozostali uczniowie słuchają.

Nauczyciel

np.:

„Który fragment pokazuje czas w najtrudniejszym, najbardziej bolesnym wymiarze? Dlaczego?”

Uczniowie:

np.:

„Iliada – bo ojciec opłakuje utratę syna.”

4. Fragment filmu „Troja” – 8 minut

Uczniowie oglądają scenę spotkania Priama i Achillesa.

Po filmie – krótkie pytania ustne:

Nauczyciel:

np.:

„Jak film przedstawia emocje Priama? Co dodaje obraz w porównaniu z tekstem literackim?”

Uczeń:

np.: „Widać dokładniej jego strach i rozpacz. W tekście musimy to sobie wyobrazić, a w filmie jest pokazane na jego twarzy.”

5. Ćwiczenie kreatywne – 4 minuty

Zadanie:

Napisz 3–4 zdania, w których **spotykają się dwie postacie z różnych omawianych tekstów**. Pokaż, jak każda z nich rozumie czas.

Nauczyciel:

np.:

„Wyobraźcie sobie, że Georg z „Dziewczyny z pomarańczami” spotyka Basię z „Jedynaczki”, albo Priam rozmawia z Mojrami. Pokażcie ich różne podejścia do czasu.”

Uczeń:

np.:

„Basia powiedziałaaby, że czas jest trudny, bo ma wiele obowiązków, a Georg uznałby, że czas to pamięć ojca.”

Przygody z czasem – podsumowanie (notatka do zeszytu)

- **W literaturze czas może oznaczać: przemiany (dorastanie), przeznaczenie, pamięć, ból utraty.**

– Autorzy pokazują, że czas wpływa na nasze życie na różne sposoby: zmienia nas, prowadzi do decyzji, pozostawia wspomnienia i przynosi trudne doświadczenia.

- **W „Jedynaczce” czas to problemy dorastania.**

– Basia musi zmagać się z odpowiedzialnością, obowiązkami i trudnymi emocjami, co pokazuje, że dorastanie jest procesem wymagającym.

- **W mitologii (Mojry) czas jest wyznaczony przeznaczeniem.**

– Mojry przędą i przecinają nić życia, decydując o losie człowieka, więc czas przebiega według z góry ustalonego planu.

- **W „Dziewczynie z pomarańczami” czas to pamięć i wspomnienia.**

– Georg wraca do zdjęć i listu od ojca, dzięki czemu łączy przeszłość ze swoją teraźniejszością, a czas staje się mostem między pokoleniami.

- **W „Iliadzie” czas ukazuje cierpienie i przemijanie.**

– Priam i Achilles opłakują swoich bliskich, co przypomina, że nawet bohaterowie nie są wolni od bólu i straty.

- **Film pozwala zobaczyć emocje bohaterów bardziej wyraźnie.**

– Obraz, gesty i mimika sprawiają, że lepiej rozumiemy uczucia postaci niż tylko z samego tekstu.

6. Test sprawdzający – 8 minut

Test wyboru (5 pytań):

1. W *Jedynaczce* Basia przysypia na lekcji, ponieważ:
 - a) nudzi ją historia
 - b) pokłóciła się z koleżankami
 - c) pracowała do późna z powodu obowiązków domowych
2. Która Mojra przecina nić życia?
 - a) Kloto
 - b) Lachesis
 - c) Atropos
3. Główny wątek fragmentu *Dziewczyny z pomarańczami* to:
 - a) konflikt między przyjaciółmi
 - b) list ojca do syna
 - c) wakacje w górach
4. Priam przybywa do Achillesa, aby:
 - a) prosić o zawieszenie broni
 - b) odzyskać ciało syna
 - c) zawrzeć pokój
5. W *Iliadzie* narrator jest:
 - a) pierwszoosobowy
 - b) wszechwiedzący
 - c) obiektywny, ale nie wszechwiedzący

opracowanie:
Jarosław Basaj